

PASTÝŘSKÝ LIST V NEJISTÉ DOBĚ – XIX.

JAK ŽÍT V NOVÉ SITUACI?

Uprostřed minulého roku jsme nabyli naději, že se věci obrací k lepšímu a celosvětová zdravotní krize ustupuje. S příchodem podzimu jsme naopak hodně rychle vystřízlivěli. Zdá se, že vše bude trvat mnohem déle, než jsme tušili a byli ochotni připustit. Znovu jsme na začátku. Nyní docházíme k poznání, že víc věcí o nemoci a jejich následcích spíše nevíme. Problémem je, že pokračující pandemie v mnoha ohledech nebezpečně rozděluje společnost. Nejde pouze o rozdělení názorové – ať už na původ nemoci, vakcinaci či zvládání epidemie. Společenské rozklížení sahá někam mnohem hlouběji a probouzí v lidech demony strachu a hněvu. O to horší je, že strach a hněv jsou dvě „nejchytavější“ emoce, skrze které nás může kdokoli rétoricky zdatný velice snadno zmanipulovat. A bezpochyby nás může vtáhnout do zkratkovitých a špatných řešení, z nichž nemusí být návratu.

Současný vývoj mi připomíná úvod do filmové trilogie *Pána Prstenů*, kdy Galadriel zastřeným hlasem plným bolesti a obav konstatuje, že věci, které měly zůstat skryty, se náhle objevily. A díky nim se vše dalo do pohybu, který v konečném důsledku povede ke střetu zla a dobra, k třibení charakterů všech zúčastněných a k nevídaným změnám. Už není cesty nazpět. Vše se proměňuje, nic už nebude jako dříve. Vše se přeskládá do zcela nového obrazu. A přece i v temné hodině Středozeří se najde několik nenápadných, poctivých a ve své podstatě prostých človíčků, kteří svou obyčejností a všednodenní odvahou dokážou vzdorovat zlu natolik, že pro ostatní (a ve spolupráci s nimi) nakonec vyvzdorují a vybojují nový začátek. Za cenu nesmírné bolesti a osobních obětí.

Pokouším se přemýšlet dál, než jen k zítřejším zákazům, opatřením a omezením, k trvajícimu zablokování běžného a tolik potřebného života. Co s nastalou situací můžeme udělat my, nenápadní, obyčejní a svým způsobem prostí občané této země? Jak vzdorovat strachu a nedat se přitom strhnout k hněvu?

Nemám za to, že nás zachrání vakcína, zákazy, podpůrné programy, nebo naopak radikální rozvolnění. Spíše se spoléhám na letitou moudrost, k níž se s narůstajícím věkem utíkám stále častěji. Vidím ji ve zkušenosti a víře předků. V jejich pokoře přijímat skutečnosti takové, jaké doopravdy jsou. A zároveň v určité zarputilosti, která umožňuje v cestě pokračovat dál navzdory všem překážkám. Nacházím ji zaznamenanou v písemné podobě na stránkách knih, které známe jako Bibli.

Co tedy můžeme dělat v dobách, kdy se věci zásadně proměňují, v nichž nevíme, co bude dál? Určitě můžeme usilovat o to, aby nás...

...neopouštělo milosrdenství a věrnost! Přivaž si je na hrdlo, napiš je na tabulku svého srdce. Tak najdeš milost a uznání v očích Božích i lidských. (Přísloví 3:3-4)

Milosrdenství je něco, co každý z nás denně potřebujeme. Už jen proto, že tolikrát druhým nevědomky a nechtíc ublížíme. Též proto, že se často mýlíme, nedokážeme dostát tempu či nárokům, které jsou na nás kladeny. Úžasné je, že stále máme svobodu k tomu, abychom milosrdenství účinně poskytovali druhým. Milosrdenství vytváří bezpečné prostředí, plné důvěry, kde se můžeme mýlit, kde můžeme selhat, kde se můžeme sesypat, a přesto si můžeme být vědomi toho, že nebudeme odsouzeni, zahanbeni, odmítnuti a odstrčeni. To všechno a mnohem víc je projevené milosrdenství.

A věrnost? Co jiného to znamená, než dostát svým závazkům a slibům, osvědčit své etické a morální kvality, svou víru v určité zásady, hodnoty a principy, jimiž jsem byl v minulosti určitým způsobem utvářen a které mě i v tuto chvíli charakterizují a dotvářejí. Věrnost vyrůstá v prostředí důvěry. Jistě je mnohem snazší být věrný někomu, komu zcela důvěřuji. Na druhou stranu se sám mohu stávat důvěryhodnou oporou, která je hodna věrnosti druhých. Není nad to osvědčit svou věrnost druhým, sám sobě i Bohu právě v dobách temných.

Obraz milosrdenství a věrnosti, jako něčeho nesmírně cenného, je v biblické knize Přísloví umocněn tím, že si je máme přivázat na hrdlo. Mají být viditelné a nepřehlédnutelné jako vzácný náhrdelník. Mají zářit a upoutat. A jejich zápis na tabulku našeho srdce? Neznamená nic menšího, než že se mají stát každodenní součástí našeho života. Něčím, co je do nás hluboce a nesmazatelně vryto, co se stává nadpřirozeně přirozeným, charakterizuje nás a zároveň i odlišuje od bolavého a zraněného okolního světa.

Našeho milosrdenství a věrnost jsou překvapivě spojeny se zaslíbením a ujištěním: jako člověk plný milosrdenství a věrnosti sám najdeš milost a uznání. A to hned na dvou místech: v Božích očích a u druhých lidí! Nabídneš-li milosrdenství a osvědčíš-li věrnost, pak se ti obojí dvojnásobně navrátí. Na konci dne dostaneš víc, než jsi na jeho počátku dokázal ze sebe vydat.

Drahý příteli, přemýšlej nad tím, kde můžeš být tím, kdo hojí bolesti druhých prokázaným milosrdenstvím. Kde se můžeš stávat tím, kdo prokazuje věrnost v situacích dávno beznadějně ztracených. Jsem si jist, že ti odplatou nebude jen znásobená „návratnost“ tvé investice. Nečekanou odměnou může být i cesta, která nás postupně vyvede z únavně vlekoucí se krize. Minimálně v těch oblastech, kde pro strach a hněv, ale i pro nepohodlí zákazů, zmatků a nejistot narážíme jeden na druhého.

Milosrdenství a věrnost jsou vposledku základem a podstatou našeho opravdového lidství. Snad i proto o nich potřebují být ujištěni naši nejbližší stejně, jako to potřebujeme my sami.

Petr Plaňanský, pastor KS Nymburk
v Nymburce 2. 2. 2021